

T A R İ H VESİKALARI

Sayı : 10

İlkkânun 1942

Cilt: II

OSMANLI İMPARATORLUĞUNDA MADEN HUKUK VE İKTİSADİYATI HAKKINDA VESİKALAR

Hazırlamakta olduğumuz (Osmanlı İmparatorluğunda maden idare ve işletme tarzları ve hukuk iktisadiyatı) adlı tetkikimize me' haz teşkil etmek üzere birkaç senedenberi İstanbul Arşivlerinden ve şer' iyye sicillerinden elde ettiğimiz, iktisadî, içtimâî tarihimiz bakımından son derece ehemmiyetli olan şimdiye kadar neşredilmemiş vesikaları burada bu başlık altında neşre hazırlanmış bulunuyoruz.

Memleketimizde bu mühim mevzu hakkındaki tetkikler hemen hemen hiç yok denecek derecede azdır ve mevcutlar da tesadüf kıbilinden kaleme alınmıştır; bu itibarla bu vesikaların, bu vadiye çalışacaklara yarıyacağını, iktisadî, içtimâî ve hukukî tarih meseleleriyle, hattâ sadece iktisat ve hukuk ve içtimaiyatla uğraşan müdekkiklerimize malzeme teşkil edebileceğini zannederim. Bunlar İmparatorluğun, Anadolu, Paşaeli, Suriye ve diğer mıntakalarda, muhtelif zamanlarda işlettiği altın, gümüş, demir, kurşun, kükürt, küherçile ve neft madenlerinin ve tuzlaların idare ve işletme tarzlarına ve teşkilâtına, istimal ve tevziine, bunların cemiyetin iktisadî, içtimâî bünyesi üzerinde icra ettiği tesirlere ve sair hususlara aittir.

İlk olarak şu vesikaları neşrediyoruz :

- 1) Keban, Ergani ve Gümüşhane madenlerine ait kanun-nâme mahiyetinde bir vesika.
- 2) Küre bakır madenlerinin imal ve idaresine ait bir hüküm ve evvelce gönderilmiş bazı hükümlerin hulâsası.
- 3) Gümülcine memlehası mukataasının hisseleri, hasılları ve muhasebesi.
- 4) Selânik'te vâki bir tuzlayı iltizam etmek istiyen zatın şartları.
- 5) Berkofça'da zuhur eden bakır madeni ahvalinin bildirilmesi hakkında.
- 6) 1138 (1725) tarihinde İmparatorlukta tedavül eden paraların kıymetleri hakkında yazılmış ferman üzerine ilâm.
- 7) 903 (1497) tarihli Novaberde darphane ve maden mıntakasının teftiş raporu.
- 8) Kığı (Arzurum ayaletinde) de dökülen top, yuvalakları hakkında.
- 9) Madenlere gidip gelecek ulaklara menzillerden kuvvetli atlar tahsis edilmesi hakkında.
- 10) Kocacık yörükleri kanun-nâmesi.
- 11) Biga sancağına tâbi Ezine kazasındaki madenlerin ahvali hakkında.
- 12) Blasinca kasabasına tâbi (ارژانه) karyesinde, (برنجیه) de, (تورجیه) de işletilen maden kuyularının 1126—1127 (1714—1715) yıllarının bazı aylarına ait masraf listesi.
- 13) Selânik'te vâki Sidre Kapsa madenci ve kömürcü amelelerine, seferler esnasında, müretteb olduğundan fazla tekâlîf talebi ile eziyet ve tazyik edilmemeleri hakkında.
- 14) Tamşvar'da siyah barut kârhanesini işletmeğe memur Hacı Davud Ağa tarafından imal ettirilen barutların miktarının tespiti hakkında.

Neş'et ÇAĞATAY

Dil ve Tarih — Coğrafya
Fakültesi İlmî Yardımcılarından

1) **Gümüşhane, Keban ve Ergani madenlerine ait, kanun-nâme mahiyetinde, bir vesika: [1]**

Gümüşhane madenlerinde hafrolunan mağaralar ve ihrac olunan cevherler ve harkolunan furunların mecmu' masârifi **madenciler** tarafından verilür fakat **Keban** medenleri için tedarük olunan kömürün beher hamline **fazla-i baha-i kömür** nâmiyle taraf-ı **mîrîden** altmışar akça verilür furunların işleyişine göre senevî yirmi bin guruşdan ziyade ve noksan olur

Furunların harkı tekmiil oldukda zuhur eden külçe **Maden Emîni** marifetiyle veznolunub Ergani madeninde olan furunlardan zuhur eden külçelerde ne mikdar altın çıkar ise meccanen rub'unu **mîrî** için aldıktan sonra kusurunun beher **miskali** dört yüz yetmiş akçaya ve sîminin dahi fete (كۛ) nâmiyle furun başına üçer dirhem sîm ve **ücret-i ifrazın** aldıktan sonra beher **çekisini** ki yüz dirhemden ibaretdir bâ-ferman on üçer buçuk guruşa ve **Keban** madeninde olan furunlardan zuhur eden altunun beher dirhemi iki yüz otuz ve sîmin dahi **fete** ve **ücret-i ifrazını** meccanen aldıktan sonra beher çekisin on üçer guruşa ve kezalik **İspiye** ve **Gümüşhane** ve tevbâii madenlerinde hasıl olan zer ve sîmin bâferman muayyen olan fî'leri mucebince rahîs bahâ ile **Maden Emîni** olanlar mârifetiyle mubayaa olunur

Maâdin-i mezkûrede hâsıl olan zer ü sîmi tafsil olunduğı vechile **Maden Emînleri** meccânen mubayaa eyledikten sonra bir buçuk ve iki ayda Âsitane-i saadete irsâl ve **Darbhane-i Âmire** ye geldikde cümle muvacehesinde vezn ve çeşnisi dutulub mikdar ve keyfiyetin **Darphane Emînleri** memhur îlam eyledikde bâ-fermân-ı Âli muayyen ve mukayyed olduğı üzere altunu beher **miskal** i beş yüz yetmiş üç ve sîmin dahi beher **dirhemi** yirmi iki akçaya hisab ve bahâsı ne mikdara bâliğ olur bâ-telhis ve fermân-ı Âli **Maden Emînlerine irad kaydolunur Gümüşhane** madenlerinde hâsıl olan nühasın dahi **hum-si mîriçün** meccanen ohzolunduktan sonra kusurunun beher kıyyesi altmışar akçaya mubayaa olunur

Tafsîl olunduğı üzere gerek zer ü sîm ve gerek nühas madenlerde rahîs bahâ ile mubayaa olunub bu tarafda ziyade baha ile verilmekle madenlerin işleyişine göre nakliye vesâir masârifden mâadâ senevî ne mikdar akça ziyade bulur ise **fayiz-i maden** olmuş olur.

Bâlâde tafsil olunduğı üzere rahîs bahâ ile alınub ziyadeye verilen zer ü sîm ve nühasın görülen muhasebat muceblerince kırk üç sene-

[1] Başvekâlet Arşivi Cevdet tasnifinin Darphane ve meskûkât kısmında 377 No. da mukayyet bu vesikada tarih yazılmamıştır; müderecatına nazaran H. Ş. 1170 (1756) tarihlerinde yazılmış görünmektedir.

sinden altmış dokuz senesine gelince (1730-1755) beher sene hasıl olan **fayiz-i maden** dir Ancak aynı nühas bu tarafda ekseri fûruht olunmayub **tophane** ve **cebehane** ve sayir umur-ı mühimmeye sarfolunmağla **fayiz hesabı** takrîbî ve tahmînidir

sene 1143	sene 1144	sene 1145	sene 1146	sene 1147	sene 1148
kise 2041	kise 1799	kise 1656	kise 1427	kise 1467	kise 1523
sene 1149	sene 1150	sene 1151	sene 1152	sene 1153[1]	sene 1155
kise 1636	kise 1712	kise 1572	kise 1495	kise 1240	kise 1113
sene 1156	sene 1257	sene 1158	sene 1159	sene 1160	sene 1161
kise 872	kise 862	kise 561	kise 745	kise 661	kise 741
sene 1162	hisabları tutarın görülmekle fayizleri takrîbî ve				
kise 830	mukayese vechiledir.				

sene-i mezkûrîn -----

kise

810 sene 1163

790 sene 1164

805 sene 1165

812 sene 1166

820 sene 1167

830 sene 1168

710 an mart ilâ gaye-i za. sene 1169 [2]

Altmış dokuz senesi zilkâdesi gayesinden sonra Ebûbekir Efendi ve hâlâ **Darbhane-i Amire Nâzırı** Subhi El-hac Mehmed Efendinin hisabları görülmekle sene-i mezkûre fayizleri mikdarı mâlum değildir

Zikrolunan fayizlerin sülûsü mikdarı **nühas fayizi** dirki **tophane** ve **cebehane** ve sayir mühimmeye aynı sarfolunur zer ü sîm fayizinden beher sene **mevacib** için verilen dört yüz kiselik **çil para** bu akçadan verilür ve ziyadesi hîn-i hesabda **ümena** ya irad kaydolunur

Sermâye husûsu.

Mağara hafri ve cevher nakli ve furun harkı masrafları **madenciler** taraflarından verilmekle **madencilerin** hasıl edecekleri zer ü sîm bahâlarına mahsûben herbir **madencilere** iktizasına göre al-el-hisab birer mikdar akça verilmek ve sayir **edevat-ı maden** i görmek için **maden Emînleri** yedinde vâfir **sermaye** bulunmak ve ba'zı senelerde nemâlî

[1] 1154 yılının hesabı yoktur.

[2] 26. VIII. 1756.

cevherler zuhurunda **madencileri** tahrîs ile kesret üzere furunlar harkı için iktizasına göre ziyade **sermaye** bulunmakta menafi'-i azîme zuhûr-ı bedihîdir

Yüz kırk üç (1730) senesinde müteveffâ Mehmed **kethuda** tarafından **maden Emîni** olanlar yedinde dört bin kise mikdarı **sermaye** bulunub bu **sermaye** ile ceste ceste zer ü sîm gönderüb **Darbhone-i Amireye** geldikte cümle muvacehesinde vezn ve ta'dâd ve muayyen olan **mîrî flatı**yle hisabolunub **ifrazcı yahûdî** lere teslim ve bahâsı ne mikdara bâliğ olur ise **ifrazcı** lar yedleriyle Hazîne-i Âmireye teslim olunub beher sene verilügelen dört yüz kiselik **çil paradan** mâada bazı senelerde bu akçadan **mevâcib** tekmi'l ve sâir umur-ı mîriye-i mühimmeye sarf ve iktizasına göre gâh iki yüz ve gâh üç yüz ve gâh dahi ziyade ve noksan madenlere **sermaye** gönderilüb kırk dokuz senesine gelince bu vechile idare olunmuşdur

Zer ü sîm hazînesi geldikte ba'd-el-kat' **Hazîne-i Âmireye** teslim ve iktizasına göre bid-defeat ceste ceste **sermaye** gönderilmekde tekel-lûf ve suûbet olmağla **Darbhone Emaneti** ile **madanler Emaneti** yed-i vâhidden zabt ve zer ü sîm hazînesi geldikte **Darbhone-i Amire** de cümle muvacehesinde vezn ve ta'dâd ve bahâsı her ne mikdara bâliğ olur ise **Darbhone ve Madenler Emîni** hisablarına îrad kayd ve hisabları görüldükde sermaye olmak üzere yedlerinde bazı sene dokuz yüz ve bazı senelerde dahi ziyade ve noksan akça kalub altmış üç (1749) senesine gelince bu vechile idare olunmuşdur

Gümüshane madenleri sermayesiçün âhar bir mahalle sarfolunmamak üzere bir mikdar akça tâyin ve tahsis kılındığı suretde sühûlet olacağı bedihî olmağla **madenler sermayesinden** îmal olunub bir akçası âhar mahalle sarfolunmamak üzere yüz altmış üç (1749) senesinde tahsis kılınan

Guruş

228326 an bahâ-i zer ü sîm an hasıl-ı maadin ve mevcud-ı **Darbhone**

138423. 5 an bekayâ-yı **zimem-i ümena-yı maadin**

125000 an **emval-i mîrî bâ - rûzname-i hümâyun**

491749. 5

125000 an **hazîne-i Enderun-ı hümâyun**

616749. 5

kise 1233 kûsûr guruş 249.5

İbtida bu akçaya Abdullah Efendi memhur temessük verüb emanetle Hüseyin Ağaya tevcih olundukda mumailiyh dahi memhur temessük ve-

rüb ba'dehu Ebubekir Efendi'ye tevcih olundukda yine mumaileyh memhur temessük verüb hâlâ **Darbhane-i Âmire Emîni** Subhi El-hâc Mehmed Efendi'ye tevcih olundukda mumaileyh dahi memhur temessük vermekle meblâğ-ı mezbûr bin iki yüz otuz üç kise akça ile iki yüz kırk dokuz buçuk guruş **sermaye-i maden** olmak üzere mumaileyh Subhi Efendi'nin zimmetindedir memhur temessüki mahfuzdur

Sûret-i temessük-i Subhi El-hâc Mehmed Efendi

Guruş	
164040,5	zimemhâ-yi Ergani
104662,5	zimemhâ-yi Gümüşhane
138192	zimemhâ-yi Keban
406895	
67500	zimmet-i ifrazciyan
474395	
142354,5	an mevcud-ı Darbhane
616749,5	

Gümüşhane madenlerinde hasıl olan nühas mübayaasına yetmiş beş bin guruş mikdarı akça sermayeden nühas-ı mezkûr ise aynı sarf olunub yerine akça hasıl olmamağla sermayeye kesr gelmemek için altmış üç (1749) senesindenberi beher sene yetmiş beş bin guruş bazı **emval-i mîriyyeden** havale olunur

2) Küre-i Nühas-ı Kastamonu mukataasının zatbt u rabt ve i'mâl ve idaresi ve bu hususa dair eskiden gönderilmiş olan bazı hükümlerin hulâsası [1].

Küre-i Nühas-ı Kastamonu mukataasının zabt u rabt ve i'mâl ü idaresine dair mukayyed olan şurut-ı mufassalâsı defatir-i atıka ve cedfideden cem'birle biibaretihi serian **Baş muhasebeden** ihrac oluna

Küre-i Nühas-ı Kastamonu madeninin kömür nakli ve sırık ve kereste ve **kömürcü** ve **ab-keşan** ve **hâk-keşan** ve **mağaracı** ve **zenberecki** ve sair hizmetlerin hfn-i tahrirde **Küre-i Mâmure** ve **Azdavay** kazalarından tayin olunan reâyâ hizmetleri mukabili **avâriz-ı dîvâniyye**den muaf olduklarından başka ayalet ve elviye **mutasarrıflar** ve **mütesellimleri** ve **subaşılar** ve **voyvodalar** tarafından ve taraf-ı âhardan **saray fermanı** ve **na'l** ve **kaftan** ve **kan** ve **zahîre-baha** ve **dîvan taamiyesi** ve **bayrak harcı** ve bunun emsâli olan **tekâlif-i urfiyye** ve **şakka** taleb olunmamak şartıyla mefrûz-ül-kalem ve maktûl-kadem min küll-il-vücüh serbestiyyet olmalarıyle serbestiyyet

[1] Başveکہâlet Arşivi, Cevdet tasnifi, Darphane ve meskûkât kısmı, No. 2515.

üzere **Maden Emînleri** taraflarından zabt u rabt ve vâki olan **harc** u **cibayet** ve **salb ü siyaset** ve sâir umûr u hususları **Maden Emînlerine** tefviz olunub bu vechile bid-defeat evâmir-i şerife sadır olmuş iken bir iki senedenberü **valiler** ve **mütesellimler** tarafından hilâf-i kanun-ı kadîm ve mugayir-i evâmir-i aliyye **maden-i mezbûr reâyâlarına** gûna-gûn cevri teaddi olunduğundan madenin ibtâlîne ve **mâl-i mîrînin** kesri nuksânına badi olmağın fîmâba'd **vüzera-yi izam** ve **mîrmîran** ve **mîriliva** ve **mütesellimler** ve **subaşılar** ve **evkaf mütevellileri** taraflarından ve taraf-ı âharden maden-i mezkûr reâyâlarına dahl ü taarruz etdirilmeyüb mefrûz-ül-kalem ve maktû-ül-kadem min küllil-vü-cuh serbestiyyet üzere **Maden Emîni** tarafından zabt u rabt ve vâki olan **ctürüm** ve **cinayet** ve **salb ü siyaset** ve sair umûr u hususları **Maden Emîni** yediyle rü'yet olunmak için emri şerif recasına **vezir Yahya Paşa** arz-ı hal etmekle **Küre-i Nühas** madeni külliyetli **mukataa** olub hizmetine tâyin olunan reâyâ mefrûz-ül-kalem ve maktû-ül-kadem min küll-il-vü-cuh serbestiyet olmalarıyla fîmâba'd **Küre** ve **Azdavay** kazaları reâyâlarına **vüzera** ve **mîrimîran** ve **mîriliva** ve **mütesellimler** ve **voyvodalar** ve sairleri taraflarından **zahîre baha** ve **kaftan baha** ve cürüm cinayet ve sair tekâlîf bahanesiyle hahil-ü taarruz ve rencide olunmayıp vâki olan **ctürüm cinayet** ve **salb-ü siyaset** ve sair hususları **maden emînleri** yedlerinde olup bundan akdem **emîn** olanlar ne vechile zabt u rabt edegelmişler ise yine ol minvâl üzere zabt ve tasarruf etdirilüb taraf-ı âherden vechen min-el-vü-cuh taarruz eylemiyeler deyu maden-i mezbûrun şurutundan olup veçhi meşruh üzere evamir-i şerife verilüğüeldiği ve **mâlikâne** verilen **mukataat** ve maktuadan kur'a ve mezâria **vüzerâ** ve **mîrimîran** ve **mîriliva** ve **mütesellimler** ve sair **ehl-i urf tâifesi** tarafından bilâ ferman bir akça ve bir habbe mutalebesiyle rencide ve remide olunmayub cevri teaddileri men'ü def' ve mefrûz-ül-kalem ve maktû-ül-kadem minküll-il-vü-cuh serbestiyyet üzere hayatda oldukça te'yiden **malikâne** mutasarrıf olmaları düstûr-ül-amel tutulan **malikâne** şurûtundan idüğü derkenar olunmağla şurûtu mucebince amel olunmak üzere müekkid emri şerif tahriri bâ-telhis ve fermân-ı âli sâdir olmağın fi 7 receb 1157 tarihinde [1] emri şerif verildiği mukayyedir

Küre-i Nühas madenin keyyâl ve huddâm ve amelesi tahrir defteri mucebince iki yüz on nefer ve takdir olunan alûfeleri Emîninin hisablarına mahsûb olunmamak [2] şartıyla **ümena** taraflarından veril-

[1] 16 ağustos 1744.

[2] Hisablarına mahsub olunmak şartıyla olması lâzım.

mek üzere **mukataa-i mezbûrun** serbestiyyeti ve evâmiri mukayyedir **Kastamonuda** vâki' **Küre-i Nühas** madenine bağlı olan kömür-cilere beşer pare verilmekle bir akça dahi zammolunmak için fi 19 Za. sene 1105 tarihinde [1] emr-i şerif verildiği mukayyedir

Fil-asl **maden-i hümayun huddamlarından su dökücüler** ve **külünk-zen** ve sayir ücret ile kadîmden hizmet-i madende olanlardan ba'zıları firar ve Âsitane-i Saadetde sipahi esamîleri peyda ve dirlik sahibi olduk deyü ta'tile sebep olmalarıyla maden-i mezbûr huddâmı olanlardan **dirlik** iddialarına amel ve i'tibar olunmamak üzere fi 19 Ca. sene 1116 tarihinde[2] **emr-i şerif** verildiği mukayyedir

Maden-i mezbûrun işçileri ve ustaları cümle **tekâlif** den muaf olmalarıyla **ümena** tarafından yevmiye verilen yigirmi beşer (akça) ücretleri kadîmden olgeldüğü üzere çürük akça hesabı üzere ne mikdar sağ akça eder ise verilüb bir türlü teallül etdirilmemek üzere fi 26 Ca. sene 1116 tarihinde **emr-i şerif** verildiği mukayyedir.

Maden-i mezbûra merbut olan **Küre** ve **Azdavay** ve **mâl-i mirisi** zammolunan **İnebolu** kazası ve hizmetleri mukabelesinde **hâne-i avâriz** ve tekâlifden muafiyetleri ve huddâmının getürdükleri kömür ve hatab ve elvah ve kereste için verilügelen ne mikdar ve **kürekci** ve hademe-i saireye ne mikdar ücret verilügeldiği dahi **Defterhane-i Âmire** ve **Mevkufat Kalemlerinden** görülmeğe muhtacdır Fermân devletlü inâyetlü sultanım hazretlerindir

fi 9 Ca. sene 1197 [3]

iktizasına göre müekked **emr-i şerif** tesvid ola

Küre-i Nühas-ı ve **Azdavay** ve **İnebolu** nâiblerine hüküm ki

Küre-i Nühas-ı Kastamonu mukataası işbu bin yüz doksan yedi senesi rebülevveli guresinden (5. II. 1783 ten) i'tibar ile kıdvet-ül-emâcidi vel-a'yan Mustafa zide mecduhûya canib-i mirîden der'uhide ve **iltizam** ve **malikâne mutasarrıfları** tarafından kat'a dahl ü taarruz olunmayarak üç sene bir tahvil ile zabt u rabtı uhdesine ihâle ve tefvîz olunmaktan nâşi **mukataa-i mezbûrenin** beher hâl serbestiyyet-i kadîmesine riayet olunub taraf-ı âhardan vechen minel-vücuuh müdahale olunmayarak zabt u rabt ve i'mâl ü idare olunmağa muhtac olmağla binaenaleyh hazîne-i âmirem defterleri tetebbû etdirildikde **Küre-i Nühas-ı Kastamonu madeninin** kömür ve elvah ve sırık ve kereste nakli ve **kömürci** ve **âb-**

[1] 19 zilkade 1105=12. VII. 1693.

[2] 19 cumaziyevvel 1116 = 19. IX. 1704.

[3] 13 nisan 1783

keşan ve **hâk-keşan** ve **mağaracı** ve **zenberekci** ve sair hizmetlerine hıyn-i tahrirde **Küre-i mâmure** ve **Azdavay** kazalarından tayin olunan reâyâ hizmetleri mukabili **avaâriz-ı dîvâniyyeden** muaf olduklarından başka **ayâlet ve elviye mutasarrıfları** ve **subaşılar** ve **voyvodalar** taraflarından ve taraf-ı âharden **saray fermanı** ve **na'l** ve **kaftan** ve **kan** ve **zahîre-bahâ** ve **dîvan** ve **taâmiyyesi ve bayrak harcı** bunun emsali olan **tekâlif-i urfiyye** ve **şâkka** talep olunmamak şartıyla mefruz-ül-kalem ve maktû-ül-kadem min küll-il-vücuherbestiyet üzere **Maden Emînleri** taraflarından zabt u rabt ve vâki olan **cürm ü cinayet** ve **salb ü siyaset** ve sair umur u hususları **Maden Emînlerine** tefviz olunub bu vechile bid-defeat evâmîr-i şerife sâdir olmuş iken bir iki senedenberi Valiler ve Mütesellimler taraflarından hilâf-ı kanun-ı kadîm ve mugayir-i evâmîr-i aliyye maden-i mezbûr reâyâlarına gûna-gûn cevru teaddî olunduğundan madenin ibtaline ve **mâl-i mîrînin** kesru nuksanına bâis olmağın fîmaba'd **vüzera-yı izam** ve **Mîrimîran** ve **Mîriliva** ve **Mütesellimler** ve **Evkaf Mütevellileri** taraflarından ve taraf-ı âhardan maden-i mezbûr reâyâlarına dahl ü taarruz etdirilmeyüp mefruz-ül-kalem ve maktûb-ül-kadem min küll-il-vücuherbestiyet üzere **Maden Emîni** tarafından zabt u rabt ve vakî olan **cürüm ü cinayet** ve **salb ü siyaset** ve sair umur u hususları **maden Emîni** yediyle rü'yet olunmak için emr-i şerif sudurunu (bir kelime okunamada) **Vezer Yahya Paşa** istid'a eylediğinde **Küre-i Nühas** madeni külliyyetli **mukataa** olub hizmetine tayin olunan reâyâ mefruz-ül-kalem ve maktûülkadem minküll-il-vücuherbest olmalarıyle fîmaba'd **Küre** ve **Azdavay** kazaları reâyâlarına **Vüzera** ve **Mîrimîran** ve **Mîriliva** ve **Mütesellimler** ve **Voyvodalar** ve saireleri taraflarından **zahîre baha** ve **kaftan baha** ve **kan baha** ve **cürüm ü cinayet** ve sair tekâlif bahanesiyle dahl ü taarruz ve rencide etmeyüb vâki olan cürm(ü) cinayet ve **salb ü siyaset** ve sair hususları Maden Emînleri yedlerinde olub bundan akdem Emîn olanlar ne vechile zabtedegelmîşler ise yine ol minval üzere zabt u tasarruf etdirilüb taraf-ı âhardan vechen minel-vücuher taarruz olunmamak maden-i mezbûrun şurutundan olub vechi meşruh üzere evâmîr-i şerifem verilügeldeği (buradan itibaren dört satırın üzeri çizilmiştir) şurutu mucébince amel olunmak üzere bin yüz elli yedi senesi recebinde (ağustos 1744) başka ve fil'asıl maden-i hümayun huddamlarından **su dökücüler** ve **külünk-zen** ve sair ücret ile kadîmden hizmet-i madende olanlardan bazıları firar ve Âsitâne-i Saadetde sipahi esamileri peyda ve **dirlik sahibi** olduk deyü ta'tile sebep olmalarıyle maden-i mezbûr huddamı olanlardan **dirlik** iddialarına amel ve itibar olunmamak üzere bin yüz on altı senesi cumaziyelûlâsında (eylül 1705) başka ve maden-i

mezbûrun işçileri ve ustaları cümle tekâlifden muaf olmalarıyla ümenâ tarafından yevmiye verilen yirmi beşer akça ücretleri kadîmden olıgel-diği üzere **çürük akça** hesabı üzere ne mikdar **sağ akça** eder ise ve-rilüb bir dürlü taâllül etdirilmemek üzere tarih-i mezbûrda başka (bura-dan itibaren beş satırın üzeri çizilmiştir) verilen evâmîr-i şerîfem kayıd-ları **Baş muhasebede** derkenar olunmağla derkenarı ve el-yem mâden-i mezbûrda mer'î ve cari olan kavaid ve kavanîn üzere amel ve hareket olunmak fermanım olmağın işbu emr-i celil-ül-kadrim isdar ve... [1] ile irsal olunmuşdur İmdi vusulünde siz ki nüvab-ı mumâileyhimsiz maden-i mezbûrun zabt u rabtına dair tevârih-i mutelifede vech-i muharrer üzere evâmîr-i şerîfem isdar olunmuş olduğu Hazîne-i Âmirem defterlerinde mukayyed ve el-yevm maden-i mezbûrda mer'î ve cari olan kavaid ve kavanin üzre amel ve hareket olunmak fermânım olduğu mâlûmunuz oldukda herhalde mukteza-yı emr-i şerîfime imtisal ve (bir kelime oku-madı) **Küre Emîni** mumâileyhin minküll-il-vücuğ ümûr ve hususuna muavenet ve muzaharet eylemeniz bâbında ferman-ı âlîşânım sâdır olmuşdur

fi 28 Ca. sene 1197 (28 cumaziyelevvel 1197 = 29. IV. 1783)

muhasebeden yazılmışdır.

(Arkası var)

[1] Kiminle gönderildiği yazılmamıştır, yeri boş bırakılmıştır.